

SUVANNON SEUTU

Lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkki vihittiin juhlallisesti vuonna 1936.
Nyt muistomerkin entisöinti on saanut venäläisviranomaisten hyväksynnän,
ja suunnitelmat entisöintityön eteen ovat jo pitkällä.

SUVANNON YMPÄRISTÖN
KOTISEUTULEHTI

N:o 2 • 2000
H U H T I K U U

*Hyvää
pääsiäistä!*

TOIMITUKSEN TUOLI

Lumet sulavat ja kevät tulee kohisten – kohta on pääsiäinen, vappu ja äitienpäivä. Kevään juhlista onkin hyvä siirtyä kesän karkeloihin – edessä ovat mm. Karjalan liiton kesäjuhlat, monet pitäjä- ja sukutapaamiset ja tietysti kotiseutumatkot.

Nuoremman polven sakkolainen Tiina Soini kirjoittaa tuonnempana ajatuksiaan, mitä karjalaisuus hänelle merkitsee. Samaa pohtii varmasti moni muukin karjalaiset juuret omaava – millaisen kulttuuriperinnön onkaan saanut ja miten se kuin itsestään on perheen ja suvun tapaamisessa ja arjen askareissa meihin itse kuhunkin siirtynyt.

Muistan mm. omakohtaisen tapauksen, joka tulee aina pääsiäisen lähestyessä mieleen. Luokkatoverinani Lempäälän yhteiskoulussa oli Riikka Eskontytär Kallonen, ja hämmästyimme koko muuta luokkaa pitämällä esitelmän karjalaisista tavoista – munien litsiminen, jonka tietysti demonstroimme oikeiden kananmunien avulla – sai aikaan ihmetystä. Samoin virpomisen tavoista pidettiin kiinni – toki niin, että käytiin virpomassa vain läheisiä ihmisiä eikä kilkuteltu ovelta ovelle tunteuttomien luona tai puettu pääsiäisnoita-rekvisiittia päälle, kuten nykyisin näyttää olevan tapana.

Karjalaisia juuriaan pohtiva kirjoittaja arvelee, että jos joskus menee Karjalaan, hän varmasti pettyy. Koin saman ensimmäisellä matkallani Sakkolaan, oppaana tätini, jo edesmennyt Elli Pulakka. Yritin peitellä pettymystäni, sillä äitini Hilikka Raaskan kultainen Karjala ja rakkaat, viljavat, kauniit

kotikonnut olivat kaukana näkemästäni.

Mutta – jokin kumma voima on senkin jälkeen lähettänyt reissuille jo monta kertaa. Kaikista puutteista huolimatta ja ajatuksesta, että ehkei nyt vähään aikaan kannata mennä, niin kesän koittaessa on mieli muuttunut.

Kerran matkassa oli myös silloin kymmenvuotias poikani Lari, joka yhä edelleen palaa matkan antimisiin – kuten onkimiseen Kiviniemen koskessa (vaikkei kaloja tullutkaan) ja uimiseen siinä Turkkisen Hannun vartioimana, ja avustuspakettien toimittamiseen sakkolaisille koululaisille. Näissä lapsen kanssa jälkikäteen käydyissä keskusteluissa on vahvistunut, että hänkin tietää omaavansa pienen pisaran karjalaista verta.

Muistelkaa, kertokaa, kirjoittakaa! Ja lähtekää mukaan ensi kesän kotiseutumatkoille Sakkolaan!

MRT

Seuraava Suvannon Seutu
ilmestyy toukokuussa
Lehteen tarkoitettu aineisto
on jätettävä toimitukseen
viimeistään perjantaina 28.4.

A sil ei uo
kiel rokas
palant.

Kiele lukkuu
ei ossoa
sepätkeä tehä

(sananparsia Sakkolasta)

SUVANNON SEUDUN ILMESTYMINEN vuonna 2000

Lehden numero	aineisto toimitukseen
1 (helmikuu)	4.2.
2 (huhtikuu)	24.3.
3 (toukokuu)	28.4.
4 (kesäkuu)	7.6.
5 (heinäkuu)	14.7.
6 (syyskuu)	2.9.
7 (marraskuu)	13.10.
8 (joulukuu)	5.12.

Tilaa Sakkolan pitäjälehti
omaksi tai lahjaksi -
kahdeksan numeroa vuodessa
kotiin kannettuna 100 mk.
Soita tilaus p. 03-3748 488
iltaisin.

PAUKUN PALSTA

Sakkola-museo
projekti
päätyi
virallises-
ti helmi-
kuun lo-
pussa,
kun pro-
jektin ra-
hat lop-
puivat.
Museon

perustamista emme kuitenkaan ole saaneet kuin vasta hyvään alkuun. Projekti ja museon perustaminen ja täydentäminen jatkuu käytännössä edelleen. Pal-kattua työvoimaa emme kuitenkaan voi ainakaan toistaiseksi käyttää, mutta talkoolaisia voimme edelleen työllistää.

Lempäälän kunnan kanssa on meidän neuvottelut museon tilojen saamiseksi ja museoaineistoa on kerätty ja luetteloitu jo run saasti. Ja ennen kaikkea Sakkolan Nettimuseo on lähtenyt erit täin hyvin käyntiin. Internetissä olevat Sakkolan kotisivut kasvavat jatkuvasti ja uutta Sakkola-aineis-

toa syötetään maailman tietoverkkoihin.

Kiitän kaikkia museoprojektiin tähän saakka osallistuneita ja toivon, että voisimme edelleen jatkaa Sakkola-perinteen keruuta ja taltiointia.

Ystävyyskuntatoiminta on lähtenyt käyntiin entisen Sakkolan alueen kuntien sekä Lempäälän, Punkalaitumen ja Vesilahden kuntien kesken ja sopimus on parhaillaan hyväksymiskierroksella kunnissa.

Vuonna 1936 pystytettiin Petäjäjärven hovin puistoon Aarno Karimon suunnittelema jyhkeä lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkki. Paikka oli mitä sopivin tällaiselle muistomerkillä, sillä Petäjäjärven hovi oli suuren lahjoitusmaa-alueen keskus. Samanlaiset muistomerkit pystytettiin myös Metsäpirttiin ja Pyhäjärvelle.

Lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkki on edelleen pystyssä entillä paikallaan Petäjäjärven rannassa. Sen läheisyyteen on rakennettu jonkin verran pietarilaisten kesäasuntoja ja alue on puskittunut. Sakkola-säätiön tavoitteena on yhteistyössä Hovin kylä-seuran sekä Metsäpirtin, Raudun ja Pyhäjärven pitäjäsäätiöiden ja -seurojen kanssa kunnostaa tämä paljon katkeria muistoja ja nostattava muistomerkki.

Hovinkylässä lienee tänä päivänäkin jonkinlainen "hovi". Olen kuullut, että koko Hovinkylän valtava peltoaukea olisi yksityisi sen hallinnassa. Kylän pohjoislaidalle on rakennettu asumuksia, joissa peltotyöläiset asuvat. Muuten koko kylä on pelkkänä peltona.

Olemme saaneet Käkisalmen hallinnollisen johtajan Sergei Vasiljevits Jahnjukin päätöksen siitä, että patsaan ympärillä olevaan puistikkuun ei rakenneta datshoja eikä sitä anneta muuhunkaan rakennuskäyttöön. Patsaalta mahdollisesti aina Petäjäjärven rantaan ulottuva alue erotetaan Sakkola-säätiön käyttöön ja hallintaan.

Lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkki voidaan restauroida ja sen ympärillä oleva puisto laittaa arvoaan vastaava kuntoon. Patsaan ja alueen kunnostamisesta on käyty keskusteluja myöskin Emäntäkoulun tontilla olevien venäläisten kesämökkien asukkaiden kanssa. Pietarilaiset datshojen omistajat ovat kiinnostuneita yhteistyöstä alueen kunnostamiseksi. Lisäksi olemme saaneet alustavan luvan rakentaa kulkutien puistoalueelle datshojen tonttien välistä.

Hannu J. Pauku
Sakkola-Säätiön

valtuuskunnan puheenjohtaja
e-mail:

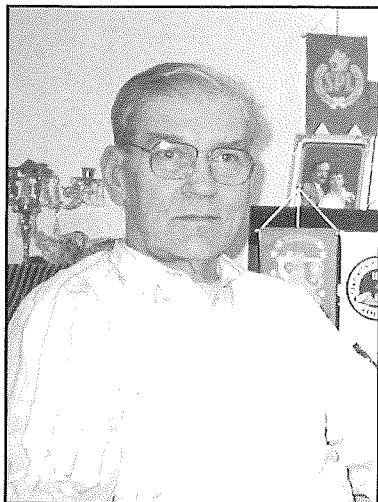
hannu.pauku@punkalaidun.fi

Sakkola -museo -hankkeen postiosoite on:

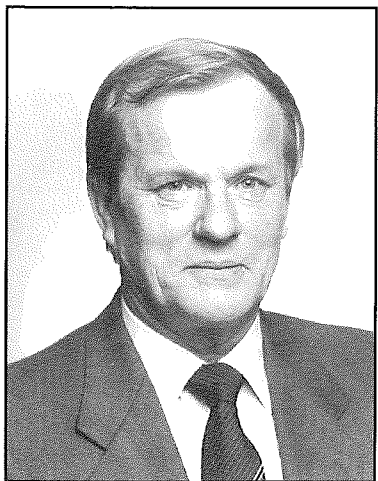
**SAKKOLA-MUSEO/
SAKKOLA-SÄÄTIÖ
PL 15
37500 Lempäälä**

**Sakkolan Kirkon-
kylän Nuorisoseura**
kutsuu liikuntapäivän
viettoon
Aune ja Jorma Laamaselle
Pirkkalaan,
Sorkkalantie 198,
lauantaina 6.5.2000 klo 13.
Lenkkitossut ja sauvat
mukaan.
Tervetuloa!
Sakkolan Kirkonkylän
Nuorisoseura

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

70 vuotta täytti 2.4.2000 Reino Pulakka Tampereella. Hän on syntynyt Sakkolan Kiviniemessä 1930. Reinon harrastuksiin kuuluu reserviläisyys ja sukuseura. Hänen vanhempansa olivat Loviisa, os. Kiuru, ja Mikko Pulakka Kiviniemestä.

70 vuotta täytti 5.3.2000 Tampereella Urho Kalervo Nihti. Hän on syntynyt Sakkolan Ojaniemessä. Hänen vanhempansa olivat Tyyne, os. Pitkänen, ja Albert Nihti.

80 vuotta täytti 28.1. 2000 Aino Lemmetti, os. Ukkonen, ja 60 vuotta tyttärensä Helka Lemmetti, molemmat Punkalaitumella. Aino Lemmetin kotikylä oli Sakkolan Lapinlahti. Hänen vanhempansa olivat Helena ja Matti Ukkonen.

Molemmat naiset, äiti ja tytär, viettävät ansaittuja eläkepäiviä virkeinä omassa kodissaan Mäenpään kylässä.

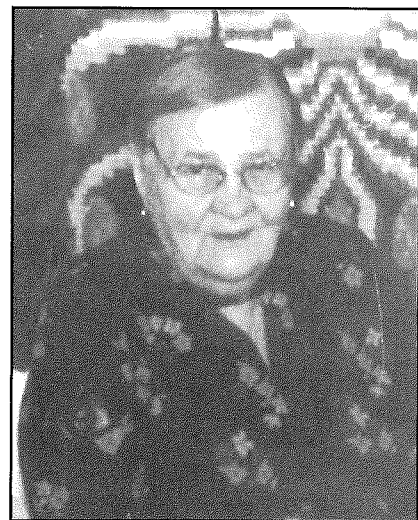
80 vuotta täytti 8.3.2000 Anna Ester Hartikainen Viialassa. Ester syntyi Sakkolan Hovinkylässä Amalia ja Pietari (Pekko) Hartikaisen esikoistyttärenä, maanviljelijäperheeseen Petäjäjärven emäntäkoulun naapurissa.

Ikäistensä nuorten tavoin hän joutui kokemaan evakkotien kauhut pommituksineen. Talvisodan pakkasissa hän muiden tavoin yritti saada omat ja naapurien eläimet pois sodan jaloista, mutta joutui luopumaan eläimistä Räisälässä. Jatkosodan lopulla kuljetus Saarijärven kautta Hämeeseen onnistui paremmin.

Esteri on tehnyt tärkeimmän elämäntyönsä karjan hoitamisessa, omien lisäksi vierailla, talvisodan aikana Kylmäkoskella ja Vesilahdella, jatkosodan jälkeen Lempäälässä ja Hattulassa.

Sen jälkeen hän toimi lähes kaksi vuosikymmentä karjakkona Viialan kunnan maatilalla. Kun sielläkin luovuttiin karjasta, hän ehti vielä useaksi vuodeksi tehdastyöhön Viialan viila-tehtaalle.

Ankarat kokemukset ja kova työ ovat nyt kaukana takana ja muistelujensa kohteena. Eläkepäivät ovat kuluneet

hyvissä voimissa kodissaan Viialassa. Tärkeimpänä harrastuksena ovat käsi-työt ja kangaspuilla kutomiset. Kesäisin Esteri viettää 4-5 kuukautta Hattulassa pikkutilallaan kasvimaata kuokkien, marjoja ja sieniä keräten ja luonnosta nauttien.

Myös Karjalan kotiseuduilla Sakkolassa hän on ehtinyt vierailemaan yli kymmenen kertaa.

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

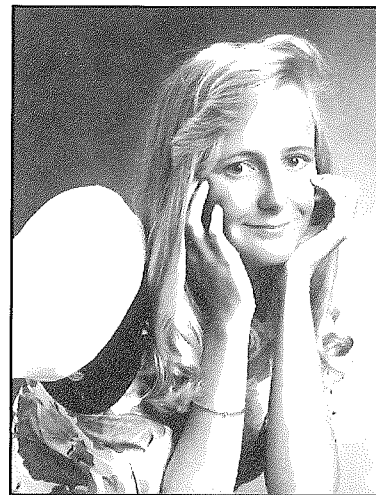
75 vuotta täytti 25.2.2000 Venla Venola, os. Naskali, Lempäälässä. Hän on kotoisin Sakkolan Haitermaalta, myöhemmin koti oli Tikansaarella.

Yrjö Länsirinne juhli 11.2.2000 Porvoossa 60-vuotisjuhliansa runsaan sukulais- ja ystäväjoukon kanssa. Yrjön vanhemmat ovat Tauno Länsirinne, ent. Eeva, (k. 1987) Sakkolan Vilakkalasta ja Hilja os. Kerminen Sakkolan Haparaisista. Yrjön rakkain harrastus on musiikki, ja niinpä koko juhlaakin rakentui musiikillisen kavalkadin ympärille. Se alkoi äidin laulamista kehtolauluista, jotka jäivät pienen pojan mieleen jo hyvin nuorena, jatkuen nyt alkaneisiin eläkepäiviin musiikkiluokan opettajanvirasta. Monet vuodet hän on harrastanut musiikkia, osan ammattiin asti.

Nyt, lopettaessani opettajan työtä, toivon sinulle sointuvia säveliä!

Siskosi Mirja

KORJAUS: Viime lehdessä oli virheellinen tieto liittyen Sirkku Koppasen läheisiin. Hänen anoppinsa Helmi Koppanen on kuollut, mutta puoliso Hemmo elää ja voi hyvin. Pahoittelemme virhettä.

Valmistuneita

Maiju Annika Karjalainen on valmistunut Jyväskylän yliopiston humanistisesta tiedekunnasta filosofian maisteriksi. Vanhemmat Tapani ja Marja-Leena Karjalainen. Isä Tapani on syntynyt Sakkolan Lapinlahdelta. Edesmenneet isovanhemmat Soini Karjalainen ja Sylvia, os. Kallonen, ovat syntynyt Sakkolan Lapinlahdelta.

Suvannon Seutu julkaisee joka numerossaan syntymäpäivät, suruviestit, valmistuneet, vihityt yms. perhetapahtumat. Lähetä tiedot toimitukseen, kerro sukujuuret ja liitä mukaan valokuva sekä tiedot, mihin osoitteeseen aineisto palautetaan. Varmistathan myös, että uutisen kohde on antanut luvan asian julkaisuun.

Kymmenes lapsi neljättä polvea

Mummo ja äijä Aune ja Martti Karonen ovat jo suuren perheen ympäröimänä, joten juhliakin riittää. Juhlan aihe tällä kertaa oli 16.1.2000 kastetilaisuus, jossa Kristiinan ja Jarin kolmas lapsi sai nimen Roosa Jemina Kanervisto.

Isovanhemmat Maire ja Leevi saivat samalla kuudennen lapsenlapsensa. Kastevesi oli tuotu kesän matkalta Sakkolasta, Sipilänmäen Laamasen kaivosta.

"Hoitohenkilökunnalla tärkeä rooli surevan ihmisen tukemisessa"

Sakkolaisjuurinen surun tutkija

Sakkolaisjuurinen tutkija Marja Kaunonen väitteli tohtoriksi Tampereen yliopiston hoitotieteen laitokselta. Hänen vanhempansa ovat Pirkko, omaa sukua Uosukainen, ja Paavo Järvenivu, isovanhempansa Hilja, omaa sukua Hakulinen, ja Viljam Uosukainen Sakkolan Kiviniemestä.

Marja Kaunonen on myös käynyt perheineen tutustumassa sukunsa juuriin Karjalassa. Kuvassa hän poseeraa lastensa ja miehensä kanssa Sakkolan kirkkomaan muistomerkini äärellä. Toinen kuva on tohtorinväitöstilaisuudesta Tampereelta.

Marja Kaunosen tutkimuksen kohde oli ns. surututkimus, joka tehtiin Tampereen yliopiston hoitotieteen laitoksen ja eri sairaaloiden yhteistyönä. Tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa yksilön surun kokemuksia ja kehittää surevien tuki- ja auttamisjärjestelmää hoidon ja palveluiden parantamiseksi.

- Surevien ensiapuluonteista tukijärjestelmää ollaan vasta kehittämässä Suomeen ja siksi on tärkeää paneutua tähän alueeseen.

Kyselytutkimuksella hankittiin tietoa perheen surusta perheenjäsenen kuoleman jälkeen. Tutkimuksen kohdejoukkona oli 543 läheisensä menettänyttä.

- Epätoivo ja epäjärjestys kuvasivat surureaktioita voimakkaimmin.

Naisten ja miesten surunilmaisussa oli eroja. Naiset kuvasivat suruaan voimakkaammin ja olivat enemmän huolissaan uusista tehtävistään, kuten perheen talousasioista huolehtimisesta. Miehiä yksinäisyys huoletti enemmän kuin naisia. Perheenjäsenet ja ystävät olivat kyselyn mukaan tärkeimmät tuen antajat surevalle.

- Ennakko-oletuksen mukaan sosiaalinen tuki koettiin auttavana puolison kuoleman jälkeen, mutta sen lisäksi puolison kuolemaa surevia auttoi mah-

dollisuus olla tukena toisille. Lisäksi tilanne, jossa se antoi tukea että sai sitä, koettiin auttavana, summaa Kaunonen.

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että ns. tukipuhelu perheenjäsenen kuoleman jälkeen on hoitotyöhön sopiva tukimuoto. Vaikka omainen olisi ollut sairaalassa vain lyhyenkin aikaa, hoitohenkilökunnan soittama tukipuhelu koettiin tärkeäksi.

- Hoitohenkilökunnalla onkin erityisasema surevan perheen tukemiseen. Koska hoitajat ovat ilmaisseet tarvitsevansa lisää koulutusta surevan ihmisen kohtaamiseen, voidaankin suositella, että ennen tukitoiminnan aloittamista siihen osallistuvalla hoitohenkilökunnalle järjestetään aiheesta koulutusta, tutkija toteaa.

Paukku-suvun asiaa

Paukkujen sukuseura perustettiin 3.7.1999 Paukkulassa, Sakkolan Kaarnajoella. Paikalla oli 40 Paukkua, jotka olivat lähteneet yhteiselle sukumatkalle eri puolilta Suomea. Sukuseuran rekis teröintiä, seuran nimen pohdintaa, sukutiedon keruuta ja muuta toimintaa varten perustettiin sukutoimikunta johon kuuluvat:

Eila Aro, Viikkokuja 4 A 3, 02200 ESPOO, p. 09-8849402

Jaakko Korpisaari, Haapaniemenkatu 42 A 9

70110 KUOPIO, p. 017-2616715

Jenni Lantinen, Tulliportinkatu 13 A 11

57100 SAVONLINNA, p.050-5378576

Hannu J. Paukku, Harjatie 5, 32210 LOIMAA, p. 0500-741296

Matti Paukku, Sammonkatu 1, 80200 JOENSUU, p. 040-5194590

Markku Paukku, Nuijamiestienkatu 27 D 39

50100 MIKKELI, p. 040-5897471

Pauli Paukku, Päiväläisentie 2 A 8

32700 HUITTINEN, p. 02-561304

Kaarina Suvanto, Saarantie 8, 01400 VANTAA, p. 050-3215870

Sain, ilmeisesti onnistuneen ensimmäisen sukumatkan johdosta, sukutoimikunnassa tehtäväkseni järjestää myös vuoden 2000 kesällä sukumatkan sukumme synnyinsijoille Sakkolaan, Metsäpirttiin ja Rautuun. Olen myös kerännyt sukuun liittyvää tietoutta ja arkistoinut sitä mappeihin. Sukuselvityksen tekeminen on jäänyt toistaiseksi työkiireiden vuoksi.

Oletan, että me kaikki Paukku -sukuun kuuluvat olemme samaa suvua, vaikka yhteistä esi-isää ei vielä ollakaan löydetty. Ensimmäiset Paukut tulivat ilmeisesti jostain Ruotsille jo aikaiemmin kuuluneesta Suomen osasta 1600 -luvun puolivälin tienoilla Sakkolan Kaarnajoelle, jota myöskin kansan keskuudessa kututtiin ja kutsutaan vieläkin Paukkulaksi, vaikka siellä ei ole Paukkuja ollut enää 1700 -luvun jälkeen. Täältä suku on levinnyt Metsäpirttiin ja Raudun seudulle ja sieltä edelleen ympäri Suomea ja maailmaa.

Ensimmäinen Paukkujen sukumatka oli kaikkien osallistuneiden mielestä onnistunut ja suorastaan hauska. Päätimme sukutoimikunnassa jatkaa suvun yhteisten matkojen tekemistä Karjalan kannakselle, ainakin toistaiseksi, niin kauan kuin mielenkiintoa riittää. Toivottavasti siitä muodostuu odotettu kesätapahtuma ja perinne. Monet ensimmäiselle sukumatkalle osallistuneet ovat jo hermostuksissaan kyselleet, milloin ensi kesän matka tehdään.

Ensi kesäksi on suunniteltu jo mahdollisesti kolmeakin Paukkujen sukumatkaa. Päämatka tehdään heinäkuun 7. - 10. päivinä. Mikä li olet kiinnostunut osallistumaan tälle matkalle tai olet muuten halukas osallistumaan Paukkujen sukuseuran toimintaan, ota yhteyttä minuun tai muihin sukutoimikunnan jäseniin.

Hannu J. Paukku
sukutoimikunnan puheenjohtaja

Mikä teäl valmies
moailmas o elläis: itse
syöp, Jumala elätteä,
hyvät ihmist
huole kantoat.

Asjat onkii sev verra
hyväst jottei uo toisekoa
euko pojat paremmi.

Katsot asjojais: o huonost,
katsot toise asjoi:
o viel huonommast.

(sananparsia Sakkolasta)

Virvon varvon

Virvon varvon tuoreeks
terveeks

notkeaksi, norjaksi,
taitavaksi tomissasi,
ehtiväksi elossasi.

Iloiten kun tietäs kuljet,
niin on hyvä ollaksesi.
Matka teko mielekästä,

kuulet kuinka
linnut laulaa,
sirkat soittavat sinulle.
Eipä silloin askel paina,
mieli murheissa matele

Taimi Finni

Perinnekerho jatkamaan Erillinen Pataljoona 6:n toimintaa

ErP 6:n veteraaneja oli koolla 11 miestä.

Erillinen Pataljoona ErP 6 vietti viimeisen asevelijuhlansa Tampereella 27.12.99. Keljan taistelun 60-vuotis-muistopäivänä. Paikalla oli 11 pataljoonan veteraania ynnä joukko muuta juhlayväkeä.

Kun ErP 6 muodostettiin lokakuussa 1939, kuului sen henkilöstöön 1055 sotilasta. Heistä 427 oli Räisälästä, 216 Käkisalmen maalaiskunnasta 208 Sakkolasta ja 177 Kaukolasta. Loput 27 tulivat 14 muusta kunnasta, pääosin Karjalan kannakselta.

Rivit ovat ymmärrettävästi harvenneet, mutta pataljoonan vuosijuhlia on pidetty uskollisesti. Vaikka joulukuun lopun 60-vuotiskokous katsottiinkin viimeiseksi asevelijuhlaksi, on perinnettä silti tarkoitus vaalia – esillä on ajatus ns. perinnekerhon perustamiseksi

kunniakkaan ErP 6:n jalanjäljille.

Juhltilaisuuden tervehdyspuheen piti kaukolainen veteraani Arvo Hyni. Iäisyyskutsun saaneita muistettiin hiljaisella hetkellä ja Tampereen Veteraanisoittajien puhaltaessa "Oi kallis Suomenmaa".

Pastori Lauri Hirvosen saatesanoin sankarihaudoille lähetettiin seppelpartio Narvan marssin tahdissa.

Juhlapuheen piti everstiluutnantti Ilmari Hakala, joka kiitteli veteraaneja näiden uhrautuvasta toiminnasta isänmaan hyväksi. Pitäjäsäätiöiden edustajilta kuultiin tervehdyspuheenvuorot; Sakkola-Säätiön tervehdyksen lausui valtuuskunnan pj. Hannu J. Pauku.

Juhlapuheenvuoron sai myös Heino

P. Paavilainen. Hän muisteli jo ikääntyneiden veteraanien edessä näiden vaikeuksia, uhrauksia ja sankaritekoja.

– Ne ovat syöpyneet kaikkien vapautta ja oikeutta rakastavien isänmaallisten suomalaisten sydämiin. Teillä oli rohkeutta ja päättäväisyyttä. Se yksimielisyys, uhrimieli ja puolustustahto, jota te ja koko Suomen armeija osoitte niinä vaikeina aikoina isänmaatamme ja kotejamme puolustaessanne, tulee säilymään maamme historiassa eräänä kauneimpana ja arvostetuimpana muistona.

– Sotilas ei voi suurempaa uhrausta tehdä, kuin antaa terveytensä tai henkensä kalleimpien arvojen – kodin, uskonnon ja isänmaan vapauden puolesta.

Talvisodan päättymisen juhlallisuuksia vietettiin eri puolilla Suomea

Talvisodan päättymisen 60-vuotis-muistojuhlallisuuksia vietettiin maanantaina 13.3. eri puolilla Suomea. Sakkola-Säätiön kotipitäjässä Lempäälässä tilaisuus alkoi Satakunnan lennoston Hornet-hävittäjien ylilennolla, minkä jälkeen vuorossa oli seppeleenlaskut sankarihaudalle ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä.

Talvisodassa kuoli noin 23 000 henkeä, haavoittui 45 000 ja evakkotaipaleelle joutui 400 000 ihmistä.

Lempäälä on yksi Sakkolan evakkojen sijoituspitäjistä, ja sakkolaisten edustus oli mukana myös seppelartioissa sankarihautojen kunniakäynnillä.

Muistotilaisuudessa puhunut kirkkoherra Heikki Miettinen aloitti piispa Väinö Malmivaaran sanoin "Kiitos teille, miehet". Näin yksinkertaisesti oli piispa kiittänyt sodasta palaavia talvisodan päätyttyä 60 vuotta sitten järjestetyssä kirkkojuhlassa.

– Meidän on nyt aika kiittää myös maamme jälleenrakentamisesta. Ihaillemme sodan käyneitä myös siitä, miten he kestivät sen ylenkatseen ja aliarvioimisen, mitä kauan sodan jälkeen heille osoitettiin.

Viitaten poliitikko ja kulttuurivaihtaja Edvin Linkomieheen kirkkoherra totesi, että talvisota oli Suomelle tulikoe, jonka nuoren kansakunnan piti käydä läpi.

– Osoittaakseen, että se haluaa todella pitää kiinni itsenäisyydestään tiukan paikan tullen. Olemmekin selvinneet hyvin meitä koskeneista kriiseistä. Ja se katekismuksen toteamus, että "Jumala ilmoittaa itsensä kansojen vaiheissa", on ollut Suomen kohdalla

Sankarihaudan lisäksi seppelä laskettiin myös Karjalaan jääneiden muistomerkillä. Vasemmalta Pekka Hopponen, Aukusti Viskari ja Martta Niemelä.

totta.

– Tie sotien aikaisesta Suomesta tähän päivään on ollut pitkä. Tulevaisuus oli epävarma ja uhkakuvia oli paljon. Ulkomailla meistä sanottiin, että olemme hajoava talo. Mutta tilanne on muuttamassa vuosikymmenessä muuttunut toiseksi – nautimme nyt kansainvälisestä arvonnasta eri puolilla maailmaa. Teknistä osaamistamme arvostetaan ja siitä tullaan vielä hakemaan oppia.

Suomalaisessa yhteiskunnassa on myös monia suomalaisille itsestäänselviä asioita, joista lukemattomissa maissa vasta haaveillaan, muistutti Miettinen.

– Kansainvälistä etiikkaa tarvitaan, että elämä ylipäättään on mahdollista. Muuttuvassa maailmassa tarvitaan edelleen talvisodan henkeä ja luottamusta itseemme. Sanonta "veljeä ei jätetä" ei ole turha tänäkään päivänä.

Museohanke etenee – esinemuseolle tilat

Lempäälän kunnanvaltuusto on kokouksessaan 5.4. myöntänyt määrärahan sivistystoimelle Sakkola-museon tilajärjestelyjä varten vuoden 2000 Lempäälän kunnan talousarvioon. Museon tiloksi saataneen Lempäälän museoraitin välittömässä läheisyydessä oleva omakotitalo, tai pikemmin-kin sen alakerta, kolmeksi vuodeksi. Sen aikana kunta voi kehittää yhteistyössä Lempäälä-Seuran ja Sakkola-Säätiön kanssa pysyvää sijoituspaikkaa koulumuseolle ja Sakkola-museolle.

Samaisessa valtuuston kokouksessa hyväksyi Lempäälän kunnanvaltuusto ystävyys- ja yhteistyösopimuksen Vesilahden ja Punkalaitumen kuntien tavoin Käkisalmen piirin Gromovon, Petroskojen ja Romanskin kuntien kanssa säätiön kehittämisen mallin mukaisena. Se auttaa entisen Sakkolan alueen muistomerkkien ja -paikkojen hoidossa entistä paremmin tuloisin ja edistää vierailujamme entisillä kotikunnailla.

Muutenkin puhaltavat myötätuulet museohankkeessamme. Kallosen Esko, Naskalin Matti ja Kuisman Juha viimeistelevät loppuraporttia Kantarin Pomo-projektista, ja säätiön valtuuskunta on myöntänyt määrärahan esinemuseon perustamiskustannuksiin.

Museon ja säätiön arkistonhoitajaksi olemme saaneet Kinnarin Annan ja Tuomaksen tyttären Elsa Mäkelän Lempäälästä. Hänen veljensä Arvo on edustanut Suomea ja Sakkolaa Grenoblen olympialaisissa ollen viides ampumahiihdossa. Elsan tavoittaa puhelimitse 03-3753 408 kotoa ja matkapuhelimesta 040-7069483. Hän hoitaa myös museon postilokeroa, osoite PL 15 37500 Lempäälä. Arkistomme on nyt hyvässä hoidossa.

Kirkon pienoismallin valmistuttua se saa arvoistaan seuraa. Viskarin Sampan perikunta on luvannut Sakkolan kirkon alttaritaulun jäljennöksen museolle ja muutakin arvokasta perinnemateriaalia ja tietoutta on Sampan ullakon kätköissä, mutta siitä tuonnempana lisää.

Suen Tassun esikuvan eli Toivo Ruunan jäämistöstä olemme saaneet hänen lapsiltaan lahjoituksena Tuntemattoman sotilaan tiet käyneet römpsin ja perinnepuukon. Niitä saikkakaverit Viljam Pylkäs ja Toivo Ruuna ovat käyttäneet raskailla sotaretkillään. Myös olemme saaneet Rokan Antin ja Suen Tassun sotaretkiltä mielenkiintoisia kuvia niin juoksuhautoista kuin sotasairaalaista.

Tässä muutama esimerkki upeasti suoritetusta sakkolalaisen perinteen keruusta ja taltioinnista. Kiitokset teille kymmenille henkilöille, jotka olette lähteneet mukaan sakkolalaisten muistojen tallentamiseen nykyisille ja tuleville sukupolville.

Kaivelkaapa kaikki porsaspitäjäläisten jälkeläiset kätköne auki ja välittäkää tietonne, muistonne ja Sakkolan vaiheista kertovat esineenne käyttöömmä, niin saamme edustavan elämysten kamarin Lempäälän museoraitin täydennykseksi, kaiken kansan ihasteltavaksi ja ihmeteltäväksi.

Virpomiserveisin ja hyvää pääsiäisen aikaa toivotellen

Hannu Viljonpoika Turkinen
museohankkeen koordinaattori
E-mail: turkinen@koti.tpo.fi

www.sakkola.fi

Lapinlahti yläilmoista ihmeteltynä

Vuoden 1935 paikkeilla otettu ilmakeku Lapinlahdesta esittelee kylän talot, niemet ja notkelmat.

Sakkola-Säätiön puheenjohtaja Esko Kallonen on paikantanut niin oman kotipaikkansa pellot kuin tunnistanut lukuisien muiden kyläläisten talonpaikkoja:

- Vasemmalta lähtien on Loposen Martti, Tahvo Karjalainen, ylempänä Kaarlo Kallonen, Vilpo Naskali, Aleks Kallonen ja Kaapre Kallonen, luettelee Kallonen tilojen isäntiä.

Kuva on tallennettu Suvannon suunnalta kohti Lapinlahtea.

Sakkola-Säätiön valtuuskunta koontui vuosikokoukseen Lempäälään 26.3. Säätiön uudet säännöt olivat ensimmäistä kertaa käytössä, ja sen myötä myös hallituksen koko kasvoi ja uusia kasvoja nimettiin mukaan.

Säätiön hallituksen kokoonpano jatkossa on seuraava, jäsenen perässä su- luissa henkilökohtainen varajäsen: Esko Kallonen (Markku Nuora), Aaro Viskari (Juha Kuisma), Yrjö Raaska (Ritva Koski), Matti Naskali (Pekka Hinkkanen), Teuvo Viskari (Jouni Koi- visto) ja Anneli Kuisma (Elsa Mäkelä). Jäsenistä kaksi on vuosittain ero- vuorossa.

Hallituksen pitkäaikainen jäsen Ester Lopenen oli ilmoittanut luopuvan- sa luottamustehtävästään, ja häntä ko- kousväki kiitti sakkolalaisuuden hy- väksi tehdystä työstä.

Sakkola-Säätiön valtuuskunnan ko- koonpano pysyi entisellään eli val- tuuskuntaan kuuluvat Hannu J. Pauk- ku (varajäsen Pauli Kurikka), Hannu Turkkinen (Heimo Viskari) Eila Aro

Museohanke ja lahjoitusmaatalonpoikien patsaan entisöinti etenevät

Sakkola-Säätiön hallitukseen lisää jäseniä

(Aulis Airtto), Esko Kallonen (Olavi Lopenen), Martti Karonen (Eino Kuisma, Jyväskylä), Lauri Lamppu (Juha Kuisma), Pertti Lopenen (Onni Jääskeläinen), Maija-Liisa Mäkelä (Yrjö Rytty), Aulis Rastas (Veikko Karvonen), Marjo Ristilä-Toikka (Pekka Pitkänen) ja Aaro Viskari (Soini Kekki).

Säätiön valtuuskunnan puheenjohta- jana jatkaa Hannu J. Paukku.

Sihteeri Matti Naskalin laatima toi- mintakertomus vuodelta 1999 hyväk- syttiin ja todettiin taakse jääneen toi- meliaan vuoden, joka oli säätiön 52 toimintavuosi. Tärkeimpiä aikaansa- annoksia olivat Sakkola-museon esineis- tönkeruun käynnistäminen ja internet- tiin luodut Sakkolan www-sivut, joita myös Sakkolan nettimuseoksi kutsu- taan.

Sakkola-Säätiön vuosikokous pidettiin 26.3. Vasemmalta Lauri Lamppu, Aulis Rastas, Ester Lopenen, Maija-Liisa Mäkelä, Aaro Viskari ja Esko Kallonen.

Muistomerkin kunnostus on saanut venäkläisviranomaisten hyväksynnän.

Viime vuonna myös vahvistui säätiön nimenmuutos Suvanto-Säätiöstä nykyiseksi Sakkola-Säätiöksi.

Myös ystävyyskuntatoiminta sai kä- tännön pontta. Lempäälän, Vesilahden ja Punkalaitumien kuntien edustajat olivat säätiön opastamalla matkalla tutustumassa tuleviin ystävyyskuntiin- sa entisen Sakkolan alueella eli Gro- movossa, Petrovskojessa ja Romans- kissa sekä myös Priozerkissa Käkisal- men aluehallinnon edustajien luona. Parhaillaan ystävyyskuntasopimukset ovat saamassa virallisen vahvistuksen- sa suomalaiskuntien valtuustoissa.

Runsas toiminta heijastuu luonno- lisesti säätiön talouspuolelle. Tilinpäätös kirjattiin reilut 52 000 markkaa ali- jäämäisenä, mutta säätiön talous on silti vakaalla pohjalla. Lempäälästä on myyty mm. uuden moottoritietyömaan alle jäävää maata, ja säätiön hallitus miettii parhaillaan, miten varoja sijoit-

taa mahdollisimman tuottavasti tule- vaisuutta silmälläpitäen.

Uudeksi rahastonhoitajaksi ja kirjan- pitäjäksi nimettiin Aila Alanen (os. Pit- känen). Tilintarkastajiksi valittiin edel- leen Pirkanmaan Tilintarkastus Oy sekä Jaakko Valkonen ja varalle Tuula Lai- tinen.

Vuosikokous hyväksyi myös julkai- semansa pitäjälehti Suvannon Seudun tilinpäätöksen ja vahvisti seuraavan vuoden tilaushinnan. Pitäjälehten vuosimaksu on 100 markkaa.

Sakkola-museon toiminnallista ja taloudellista välitilinpäätöstä esitteli- vät Hannu Turkkinen ja Esko Kallonen.

Sakkola-museo todettiin saadun hy- välle alulle, vaikka projektiin palkat- tujen museoalan ammattilaisten työru- peama päättyikin jo helmikuussa 2000.

Internetsivujen lisäksi museolle on kertynyt nyt noin 100 esineen esineis-

tö, kirjallisuutta ja satamäärin valoku- via on saatu tallennettua. Joitain haas- tatteluja on myös taltioitu ja edistetty muilla tavoin perinteentallentamista ja -keruuta.

Näinä päivinä ratkeaa myös esinemu- seon tilakysymys. Toimitilasta on käyty neuvotteluja Lempäälän kunnan kans- sa.

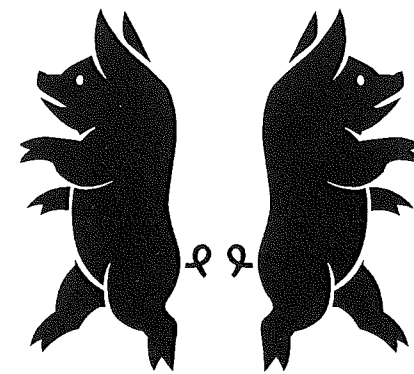
Myös joitain ns. sponsoreita on saa- tu museohanketta tukemaan.

Meneillään on lisäksi Sakkolan kir- kon pienoismallin rakentaminen, jota sorvaille Manne Kuisma Lempääläs- sä. Museoprojektin vetäjä Hannu Turk- kinen väläytteli myös ajatusta, että joskus saataisiin eri kylänyväkien yh- teistyöllä tehtyä suurtyö, Sakkolan pi- täjän pienoismalli kaikkien taloineen ja tupineen.

Kevätalveksi aiottu Talvisota-näyt- tely siirtyi. Mahdollisesti talvi- ja jat- kosotinäyttely kootaan, kun museo saa omat tilat.

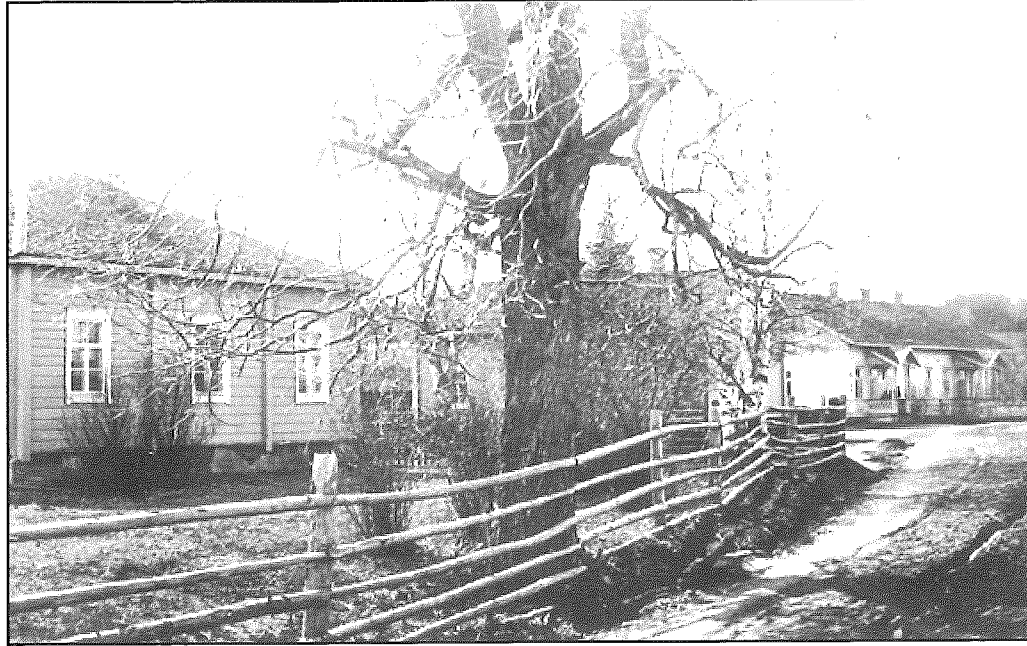
Myös lahjoitusmaatalonpoikien pat- saan entisöintihanke etenee. Venäläis- viranomaisilta on saatu suostumus muistomerkin alueen hallintaan ja lupa kunnostamiseen. Mahdollisesti myös läheisen järven rantaan voidaan raken- ta grillikatos tai vastaava kotiseutu- matkalaisten taukopaikka.

Lahjoitusmaatalonpoikien muisto- merkin kunnostamishanke on paljolti Hovinkylä-seuran vastuulla. Säätiö tu- kee kuitenkin entisöinti - yhteensä jopa 35 000 markan summalla, mikäli opetusministeriöltä odotuksissa oleva avustuspotti toteutuu.

SAKKOLA
www.sakkola.fi

Tyyne-Kerttu Virkin lapsuus-maisemista vuodelta 1920. Vasemmalla Viktor Virkin talo, oikealla kättilön asunto, myöhemmin kärejätalo.

Tyyne-Kerttu

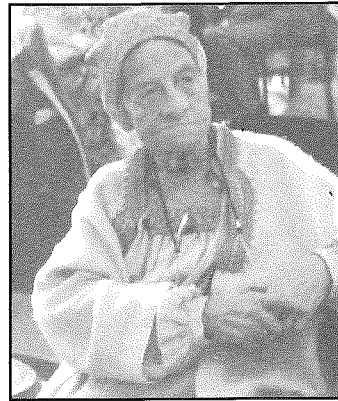
“Miten pieneksi hän on käynyt”. Pala nousee kurkkuuni katsellessani häntä, ystävääni, vanhusten kroonikko-osaston vuoteen pohjalla.

Kuin lintu hän on, kevyt ja hauras, siipirikko lintu. Takana on yli yhdeksänkymmentä vuotta kovaa elämäntaivalta. On orpoutta, evakkoon joutumista ja taistelua vaikean vamman voittamiseksi, taistelua, jossa lahjakas karjalaistyttö sisunsa avulla selviytyy voittajaksi ja etenee elämänurallaan käsityönopeuttajaksi, mallisuunnittelijaksi, päätoimittajaksi ja oman museon perustajaksi.

Elämän kiivastahtinen karuselli on nyt kokonaan pysähtynyt hänen kohdallaan: hän on enää vain yksi kroonikkopotilas muiden samankaltaisten joukossa, suuressa hoitolaitoksessa, kokonaan toisten ihmisten armoille jääneenä.

Jo ovelta hän huomaa minut ja ilo syttyy hänen silmiinsä. “Joko sinä nyt tulit viemään minut kotiin?” kysyy hän heti alkajaisiksi. On niin kuin joku sammuttaisi lyhdyn hänen sisällään, kun jälleen kerran on kohdattava karu totuus: kotiin ei ole enää palaamista.

Tuntuu lohdullisemmalta, että kerta kerralta lyhyemmäksi jää se aika, jolloin hän pysähtyy suremaan tämän päivän todellisuutta. Yhä useammin hänen ajatuksensa karkaavat kauas Kar-

jalaan, lapsuusmaisemiin Sakkolaan, sinne missä tuntuu olevan kesä ja lämmin ja kaikissa muistoissa ilon kimalus. Tai sitten hän kuvittelee olevansa juuri lähdössä rakkaaseen käsityömuiseonsa, jonka kokoelmien täydentämistä ja parantamista hän väsymättömästi suunnittelee.

Hän on onnellinen, kun joku istuu

vieressä, pitää kädestä kiinni, kuuntelee häntä. Hänellä on kova ihmisen ikävä.

Sama ikävä, sama kipeä tarve tulla kuunnelluksi, syötetyksi, juotetuksi, autetuksi – varteenotetuksi ihmisenä eikä vain pelkkänä pakettina sängyn pohjalla – on tuhansilla muillakin Tyyne-Kertun kaltaisilla vanhuksilla.

Kaikilla vain ei ole ystäviä ja omaisia, jotka tulisivat luo. Miten autioksi ja hylätyksi heidän täytyykään tuntea elämänsä ehto laitoksissa, joissa jääkylmän yhteiskunnan tehokoneisto on käynnistänyt äärimmäiset säästötoimenpiteet vanhusten kustannuksella.

Kuka nostaisi äänensä heidän puolestaan, joide oma ääni ei sängyn pohjalta kuulu? Kuka olisi valmis panemaan itsensä likoon ihmisyyden puolesta? Voisiko se olla uusi presidenttimme?

Raili Malmberg

Käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkin vanhuudesta ja sairastumisesta huolimatta joitain perinteisiä Virkki-Käsityömuiseon tapahtumia on pidetty – kuten Kertunpäivät Karjalatalolla 17. maaliskuuta. Tilaisuuteen osallistui myös päivänsankari itse sairaalasta hoitajan saattelemana.

Tilaisuuden tervehdyssanat lausui Virkki-Säätiön puheenjohtaja Jarno Peltonen. Tekstiilitaiteilija Talvikki Lausalan aihe oli “Oi niitä aikoja Aunuksen käsityötuvilla”. Ohjelmassa oli myös musiikkia, laulua ja lausuntaa.

Myös Virkin käsityömuiseo on avattu 18.3. kunnostustöiden jälkeen. Muiseo on avoinna ke-su klo 11.-16. ja pääsymaksu on 20/10 markkaa.

Kypsän iän runoilija

Anna Lampun 90-vuotispäivien kunniaksi on julkaistu runokirjanen, johon tosin on mahtunut vain murto-osa koko ikänsä runoilleen naisen kirjallisista antimista.

Anna Lamppu, omaasukua Lahtinen, syntyi 28. heinäkuuta 1909 Metsäpirtissä. Naimisiin hän meni sakkolaisen Viljo Lampun kanssa ja enääntti asua jonkin aikaa Sakkolassa. Sotaleskeksi hän jäi vuonna 1941 odottaessaan nuorinta perheen neljästä lapsesta.

Karjalan jälkeen Anna Lampulle tulivat tutuiksi Urjala, Viiala, Saarijärvi ja Punkalaidun. Vanhuusvuosiaan hän viettää Salon kaupungissa. Runoteoksen julkaisun takana on Turun Ortodoksinen seurakunta.

Runojen teko on kuulunut Anna Lampun elämään lapsesta asti. Runoihin ovat tallentuneet niin arkipäivän tapahtumat kuin elämän juhlahetket, läheisten merkkipäivät ja rakkaat muistot Karjalasta. Kirjan nimi “Kypsä ikä” tulee Anna Lampun itselleen kirjoittamasta 90-vuotispäivärunosta Tytön kypsä ikä:

Silloin se tyttö kypsältä näyttää
kun yhdeksänkymmentä täyttää.
On kuopassa silmät ja poimuissa posket
ja keppiä käydessään käyttää.

Jalka ei aina astuissa nouse
ne sujaa kuin sukset ois alla,
mutta jälkipolvia porhaltaa
kolmekymmentä maailmalla.

Nuoren on vaikea vanhuutta uskoa,
heillä elämä edessä vasta.
Vanhus hän muistaa nuoruuttansa,
hän tulisi ymmärtää lasta.

Ihana on tämä illan rusko,
jos kaikesta kiittää vain voisin.
On johdossas päiväni jokainen,
päästä armostas luokses soisin.

Poissa on pojat laskuista,
enää lempi ei leimahtelee.
Mutta Nurmi-Tuomas ja Hiekka-Heikki
ne minua odottelee.

Sinne mä menen mielelläni,
siellä vanhuuden vaivat on poissa,
sielu saa vapaana vaeltaa
armon suurissa asunnoissa.

Sakkola-Seura jatkaa evakko-muistojen keruuta

Sakkola-Seura ry sopi vuosikokouksessaan, että viime vuonna aloitettua evakkomuistojen keruuta jatketaan.

- Evakkoon lähteneet naiset ja lapset ovat jokainen kokeneet jotain sellaista, joka on jäänyt lähtemättömästi mieleen. Jokaisen muistot ovat ainutlaatuisia ja tärkeitä. Kaikki aineisto talletetaan Sakkola-Säätiön perustamaan museoon Lempäälään, muistuttaa Sakkola-Seuran puheenjohtaja Eila Aro.

Helmikuussa pidetyssä seuran vuosikokouksessa puhetta johti Aulis Airto, sihteerinä oli Meeri Häkkinen. Toimintasuunnitelmaan vahvistettiin evakkomuistelut 16.4, kirkkopyhä Agrikolan kirkossa 7.5., sotamuseon talvisotänäyttely 16.5., sekä osallistuminen karjalaisten kesäjuhliin, sauna- ja tarinailta pidetään Jollaksessa 6.7. Sakkolan pitäjäjuhlat ovat Orivedellä 6.8., syysretki Tallinnaan 30.9.-1.10., ja pikkujoulu 9.12.

Seuran puheenjohtajaksi valittiin edelleen Eila Aro. Johtokunnasta ero- vuorossa olivat Meeri Häkkinen ja Pekka Pärssinen valittiin uudelleen. Irma Toivonen ei katsonut voivansa jatkaa johtokunnan varsinaisena jäsenenä, ja hänen tilalleen valittiin Heikki “Netti” Karjalainen.

Johtokunnan varajäseniksi nimettiin Airi Kuparinen ja Irma Toivonen. Tilintarkastajiksi valittiin Maj-Lis Stenböck ja Enni Strengell, varalle Aulis Airto ja Meeri Lampinen.

Johtokunta valitsi keskuudestaan puheenjohtajaksi Risto Rantakarin, sihteeriksi Meeri Häkkisen ja taloudenhoitajaksi Anni Purontaan. Muina jäseninä johtokunnassa ovat edelleen Teuvo Kuparinen, Maija-Liisa Lampu ja Markku Naskali.

Evakkomuistelijat voivat ottaa yhteyttä Eila Aroon p. 09-8849402, osoite Viikkokuja 4 A 3, 02200 Espoo. Samasta osoitteesta saa ostaa myös Sakkolan historiaa ja Sakkolan kylät tuvista tupaan -kirjoja.

Mitä karjalaisuus minulle merkitsee?

Erään aiheesta käydyn keskustelun päätteeksi äitini pyysi minua kirjoittamaan ja kertomaan, mitä karjalaisuus minulle merkitsee. Kun aloin pohtia asiaa, en ensin saanut kiinni ainuttakaan selkeää ajatusta. Mieleeni nousi vain tunnelmia, kuvia lapsuudesta. Jatkuva puheensorina, joka jatkui pienen, uuvahaneen kyläilijän unessa, nauravia tätejä, aina valmiina ottamaan syliin, eno soittamassa maniskaa, kahvin tuoksua. Ja mummo istumassa pihansa penkillä, huivi päässä, siniset silmät sikkaralla, odottamassa minua ja äitiä – “Kah, siinäähä työ oottaa!”.

Mitä karjalaisuus minulle merkitsee? Millaisiin väreihin se on elämäni värjännyt? Mietin kysymystä pitkään. Minun elämäni tarina kietoutuu äitini elämäntarinaa, ja samalla se on sisäkkäin sukuni tarinan kanssa. Lapsesta saakka näihin päiviin sukulaiset ovat olleet osa arkea ja juhlaa. Myös suvun aikaisemmat vaiheet, aikana ennen minua, elävät lapsuuteni muistoissa. Tiedän tapahtumia ja henkilöitä Karjalasta, jossa en ole edes koskaan käynyt. Minulle Sakkolan kylä on tuttu lapsen mielikuvituksen luomana paikkana, joka aina nousee hyvin todentuntuksena eteeni kuunnellessani tätien ja setien – aikanaan myös mummon – muisteloita. Sinne mielikuvitukseni Sakkolaan minä lapsena sijoitin kaikki hauskat sattumukset, ihmiset ja eläimet, lähdöt ja paluut, joista kuulin sukuni kohdatessa toisiaan. Jos joskus lähdin vierailemaan Sakkolaan, tulen luultavasti järkyttymään, samoin kuin entiset kyläläiset: eihän täällä tältä näyttänyt!

Karjalaisuus on minussa muutenkin kuin mielikuvina paikoista tai tapahtumista. Se on toive elämäntavasta, jota en ole voinut omassa elämässäni täysin saavuttaa – ja jota kaipaen. Karjalaisuus on minulle eräänlainen suurper-

heen henki, se tarkoittaa runsaasti läheisiä ihmissuhteita ja erilaisuuden hyväksymistä. Karjalaisuus on välitön tunne siitä, että kuuluu johonkin. Olen kokenut samaa myös oman sukuni ulkopuolella. Suurperheen henkeä on löytynyt opiskelutovereistani, harrastuksista teatterissa ja nuorisotyössä. Yhteistä näille kaikille lienee välittömyys, erilaisten persoonallisuuksien yhteistyö ja tarve kokea elämää yhdessä toisten kanssa.

Siinä maailmassa, jossa nyt aikuise-
na elän, menestymisen uskotaan usein edellyttävän häikäilemätöntä kilpailua ja yksilöllisiä huippusuorituksia. Yhteisöllisyys, eläminen ja työskenteleminen rinnakkain, on arvo, joka täytyy valita ja jonka puolesta täytyy taistella. Karjalaiseen ajatteluun se kuuluu luonnostaan. Tämä ei tarkoita idylliä, jossa vallitsee aina harmonia. Pikemminkin jaettua elämänsuoraa, joka arjen ristiriidoista ja vastoinikäymisistä huolimatta kantaa eteenpäin.

Karjalaisuus on ollut minulle voimavara. Olen kokenut itseni erityiseksi siksi, että olen niiden jälkeläisiä, jotka kovista kokemuksista huolimatta jaksosta alusta alkaa ja selviytyivät säilyttäen samalla kulttuurinsa ja identiteettinsä. En ole koskaan kokenut olevani juureton tai historiaton. Olen kokenut, että minuudellani on jatkumo, kulttuuriketju. Tästä kiitos kuuluu karjalaiselle tavalle pitää yllä yhteisyyttä kertomalla ja muistelemalla ja näin jatkuvasti uudelleen luomalla yhteistä historiaa.

Karjalaisuus näkyy myös tavassani katsoa maailmaa ympärilläni. Sotien alta pakenevia ihmisiä on joka päivä lisää. Heillä kaikilla on edessään taistelu omasta elämästä ja elämäntavasta, heillä ei ole valinnan vapautta. Asuinpaikan suhteen ei myöskään äidilläni

Tietoja kirjoittajasta

Tiina Soini väitteli kasvatustieteen tohtoriksi 16.12.1999 Helsingin yliopistosta, kasvatopsykologian yksiköstä. Hänen väitöskirjansa oli nimeltään “Preconditions for active transfer in learning processes” ja se julkaistiin Suomen Tiedeseuran sarjassa Commentationes Scientiarum Socialium. Väitöskirja käsitteli oppimista ja opitun aktiivista siirtovaikutusta.

Tiina Soinin äiti Raija Soini, os. Welling, on syntynyt Sakkolassa. Isovanhemmat Anna-Liisa, os. Kurki, ja Arvo Welling ovat Sakkolan kirkonkylästä.

ja suvullani ollut vaihtoehtoa, he joutuivat jättämään tutun elämämpiirin ja tottumaan uuteen ja outoon. Mutta he pitivät yhtä ja toivat oman elämäntapansa mukanaan uuteen ympäristöön. Näin he antoivat minulle mahdollisuuden tuntea elävästi myös karjalaiset juureni ja saada niistä pohjaa omiin valintoihini. Karjalaisuus merkitsee minulle kirkkaan punaista kudetta joskus niin kovin tummissa loimissa.

Hovinkylän martat vappujuhliissa

Joukko Hovinkylän marttoja poseeraa Pekka ja Hilja Hinkkasen talon edustalla joskus 1930-luvulla. Kuva on nähtävästi Pekkaseen ottama ja peräisin Toini Virolaisen kokoelmasta.

– Uskon, että monet henkilöt ovat tunnistettavissa, tuumii Ritva Hinkkanen luovuttaessaan kuvan Sakkola-museon kokoelmiin. Pekka ja Hilja Hinkkanen olivat hänen miehensä pekka Hinkkasen isovanhemmat.

Suuren osan kuvan henkilöistä on jo tunnistanut Anna Tuominen os. Hinkkanen. Hänen mukaansa kyseessä on kuva marttojen vappujuhlista Pekka Hinkkasella vuonna 1938.

”Viljam Pylkäs on oikea Rokka”

Arvo Meskanen Nokialta on hämentynyt mm. Nokian Uutisten kirjoituksesta, jossa kerrottiin Tampereen piirin karjalaisseurojen kevätkokouksesta, missä Antti Rokka -arkistoistaan oli esitelmöinyt Risto Husa. Jutun mukaan Husalla on tietoja oikeasta Antti Rokasta, joka oli inkeriläissyntyinen.

– “Olen vakuuttunut siitä, että suomea karjalaisittain puhuva, älykäs ja eri tilanteet täydellisesti hallitseva heimosoturi Rokka antoi Tuntemattoman so-

tilaan Antti Rokalle sotilasarvon ja nimen lisäksi myös monia persoonallisuuden piirteitä.

– Myös heimosoturi Rokan ulkoinen olemus vastaa pitkälti Linnan hahmotamia Antti Rokan piirteitä, Husa toteaa”. (Nokian Uutiset 20.3.2000.)

Arvo Meskanen on asiasta aivan toista mieltä ja ihmettelee, miksi asia tuodaan esiin vasta Viljam Pylkäsen kuoleman jälkeen.

– Olen Viljo Pylkään eli Väinö Linnan kirjoittaman Rokan naapuri, tai oikeammin Pylkään veljesten Vilak-

kalasta ostaman Kemiläisen tilan naapuri. Isäni Mikko Meskanen oli rajanaapuri, ja Pylkään veljeksiä oli kolme; Tauno, Viljo ja Sulo.

– Läksin Karjalasta 10-vuotiaana, ja muistan kyllä hyvin Pylkään perheet. Olen tavannut heidät myöhemminkin, Viljon Lempäälässä ja Taunon Punkalaitumella. Muuta sanottavaa minulla ei olekaan, kuin että Viljo Pylkäs oli se oikea Väinö Linnan Rokan Antti eikä sitä nimeä ole enemminkin edes koskaan kuultukaan. Pylkäs, jo edesmennyt, on sen itse minulle kertonut, vakuuttaa Arvo Meskanen.

Kulttuurikaupungit Viipuri ja Helsinki kohtaavat karjalaisilla kesäjuhlilla

Karjalan liiton ja kaikkien karjalaisten vuotuista suurtaapahtumaa, perinteisiä kesäjuhlia, vietetään Helsingissä 16.-18.6.2000

Harva tulee ajatelleeksi, että Helsinki on nykyisin Suomen viipurilaisin kaupunki. Vuoden 2000 kulttuuripääkaupungin kesäisiin tapahtumiin sisältyvät 16. - 18.6.2000 pidettävät Karjalaiset kesäjuhlat.

Juhlilla Helsingin viipurilaiset kasvot näyttäytyvät vahvasti - vanhaa ja ehkäpä Helsinkiäkin nimekkäämpää kulttuurikaupunkia, Viipuria, esitellään monipuolisesti. Kaupungin kansainvälinen ja omaperäinen kulttuuriperintö tulee esille Helsingin Jäähalliin pystytettävissä näyttelyissä ja erilaisissa tapahtumissa.

Kun Helsinki oli vielä hiljainen rannikkokylä, oli Viipuri useiden kansallisuuksien kohtaamispaikka ja vilkas kauppakeskus. Erityisen hyvin Viipuri muistetaan 1900-luvun alun runsaasta musiikki-, teatteri- ja taidetarjonnan. Sodan jälkeen Helsingistä tuli viipurilaisten kaupunki, sillä suuri osa viipurilaista väestöä sijoittui juuri Helsinkiin ja sen ympäristöön.

Monet viipurilaiset yritykset jatkoivat toimintaansa uudella asuinpaikkakunnalla. Viipurilaisuus näkyy myös tämän päivän katukuvassa ja elämässä, sillä Helsingissä jatkavat toimintaansa edelleen mm. Viipurin Leipä, Wiipurin Erityiskorsettiliike ja Viipurin hautaustoimisto. Lisäksi pääkaupunkiseudulla toimii edelleen lukuisia viipurilaisten ylläpitämiä yhdistyksiä ja seuroja.

Asiantuntijat valottavat historiallis-

ta ja tämän päivän Viipuria

Asiantuntijoiden silmin historiallista ja tämän päivän Viipuria tarkastellaan koko päivän kestävässä seminaarissa: Viipuri - kansainvälinen kolmannella vuosituhanella. Tunnetut asiantuntijat pohtivat kiinnostavia aiheita kuten monikansallinen Viipuri 1800-luvulla, Viipuri kansainvälisenä vaihtoehtona, Viipuri Suomen paras kaupunki, Viipurin kirkot ja keskiajan viipurilainen. Asiantuntijoiden joukossa ovat mm. toimittaja Maija Dahlgren, FT Markus Hiekkanen ja FT Johannes Salminen.

Helsingin jäähalliin rakentuu historiallinen Viipuri

Jäähallissa esitellään vanhaa suomalaista kulttuurikaupunkia monipuolisesti. Halliin rakennetaan monikerroksinen Viipuri linnoineen, toreineen, puistoineen, kahviloineen ja kaupunginosineen. Saaristokin siellä näytetään. Kaupunkia juhlitaan kahden päivän ajan, aina avajaisten vuoden 1939 tunnelmista Viipurin linnan keskiaikaisiin pitoihin. Lavastus ja valaistus luovat halliin aidon tunnelman, jonka avulla juhlijat unohtavat elävänsä kolmannella vuosituhanella. Keskiajan ja 1930-luvun asusteet hallitsevat katukuvaa, kun näyttelijöiden lisäksi myös juhlijat sonnustautuvat näiden aikakausien puvustukseen.

Kesäjuhlien päätapahtumat

Avajaisten ilmassa on kansainvälisyttä ja romantiikkaa, mutta myös sotaa enteilevä tunnelma on käsin kosketeltavissa. Viipurin markkinoilla katsoijat luovat aitoa ilmapiiriä, käsityömestarit esittelevät taidonnäyttään, saaristolaiset kauppaavat tuotteita.

Erilaiset Viipuria esittelevät näytelyt ja elokuvat valottavat historiallista kaupunkia taiteen, kulttuurin ja urheilun kautta. Valokuvanäyttely luo tunnelmaa vanhojen valokuvien välityksellä. Viipurin urheilunäyttely tuo esille karjalaisten mestariurheilijoiden tähtihetkiä, mitaliesittelyn sekä nykyurheilijoiden näytöksiä. Myös viipurilaisasuminen ja Viipuri lapsen silmin -teemat nousevat esille.

Viipurin kaupunginosat kuten Papula, Uuras ja Monrepos heräävät elämään. Juhlilla näytetty entisten viipurilaisten sunnuntaiharrastus, kahvilassa käynti. Vanhan sivistyskaupungin eurooppalaishenkiselle kahvilakulttuurille oli ominaista herkulliset leivokset ja rinkelit.

Keskiaika on lauantaisten iltajuhlan pääteema. Erilaisiin kysymyksiin löytyy vastaus Viipurin linnan pidoista: miten keskiaikaisessa Viipurissa juhlittiin, syötiin ja juotiin; miten pukeuduttiin; millaista viihdykettä juhlat tarjosivat vierailleen. Linnan pidoissa pöytäkuntien herkkusuita viihdyttävät trubaduurit ja ilveilijät.

Sunnuntain päiväjuhlassa eletään kuuluisa Viipurin pamaus uudelleen.

Kesäjuhlat ovat maksulliset. Järjestelyistä vastaavat Karjalan Liitto, Karjalainen Nuorisoliitto ja pääkaupunkiseudun jäsen seurat.

Hinta- ja lisätiedot Karjalan Liitosta, p. 7288 1715, Mervi Piipposelta, p. 09-7288 1712, sähköposti: mervi.piipponen@karjalanliitto.inet.fi

Kotisivut: www.karjalanliitto.fi

Viipurinrinkeli on vuoden leivonnainen

Karjalan Liiton Vuoden leivonnainen on viipurinrinkeli.

Viipurinrinkeli on edelleen elävää perinnettä, jota valmistetaan erityisesti Lappeenrannan seudulla. Rinkeli on todella maistuva leivonnainen, jota voidaan paistaa monella tavalla. Yhtä oikeata reseptiä ei ole.

Rinkelillä on monia muunnelmia niin muotonsa, makunsa kuin kokonsa puolesta. Pyöreähköä ja palmikointua rinkelä valmistetaan pienenä ja suurena.

Monet mausteet antavat leivonnaiselle sen erikoisen maun. Onnistuneen rinkelin salaisuus on riittävä vaivaus ja oikea kohotus.

Vuoden leivonnaisen ohje Jaakko Kolmosen kirjasta "Karjalan parhaat leivonnaiset".

Viipurinrinkeli

3 munaa
250 g sokeria
5 dl maitoa
40 g hiivaa
½ tl suolaa
2 tl kardemummaa
1 tl muskottikukkaa
½ tl meiramia
½ tl minttua
½ tl neilikkaa
½ tl kuminaa
riipaus saharinaa
1 kg vehnä jauhoja
150 g voita tai margariinia

Lisää munat ja sokeri vatkatuina taikina pohjaan. Alusta taikina muuten pullataikinan tapaan. Viipurinrinkeli paistetaan perinteisesti olkien päällä.

Toisen maailmansodan jälkeen karjalaista siirtoväkeä asutettiin eri puolille Suomea. Talvi- ja jatkosodan seurauksena Suomen karjalaiset eli Karjalankannaksen ja Laatokan Karjalan asukkaat joutuivat jättämään kotinsa ja asuinseutunsa ja siirtymään Suomen uusien rajojen sisäpuolelle. Suomi menetti Neuvostoliitolle Viipurin, Sortavalan ja Käkisalmen sekä kaksi kauppalaa, 39 kuntaa kokonaan ja osia 21 kunnasta. Karjalasta luovutetun alueen koko oli noin kymmenesosa Suomen pinta-alasta.

Sodan jälkeen jäljelle jääneeseen Suomeen sijoitettiin noin 430 000 kotiseutunsa menettänyttä eli noin 11 prosenttia kaikista Suomen asukkaista. Karjalaisista tästä siirtoväestä oli 407 000, loput Sallan, Kuusamon ja Petsamon evakkoja. Tämä evakuoitujen yhteiskuntaan integroiminen on yhä - näinä Tshetsheenian ja Kosovon pakolaisten aikoinakin - ainutlaatuista maailmassa. Suomi on saanut teosta kansainvälistä tunnustusta ja toiminut esimerkkinä sotapakolaisten sijoittamisesta kautta maailman.

Karjalaiset itse toimivat myös hyvin aktiivisesti muun muassa perustamalla Karjalan Liiton huhtikuussa 1940, vain kuukausi talvisodan päättymisen jälkeen. Myös eduskunnassa karjalaiset kansanedustajat työskentelivät puoluerajoista riippumatta siirtoväen hyväksi. Siirtoväen sijoitussuunnitelmissa pyrittiin siihen, että samalta seudulta kotoisin olleet karjalaiset pääsivät asumaan lähelle toisiaan.

Siirtoväen sijoitussuunnitelma koski varsinaisesti maatalousväestöä, jota oli noin 35 prosenttia karjalaisista. Heidän sijoitusalueensa pohjoisrajana pidettiin Haapamäki-Kajaani -linjaa. Vapaaehtoisesti karjalaisia siirtyi toki pohjoisemmaksiin, jossa heitä asuu vieläkin. Tällä hetkellä pohjoisin toimiva Karjala-seura on Sodankylässä.

Evakkomatkoilta kaupunkilaiset ja teollisuusväestö hakeutuivat suurimpiin kaupunkeihin ja asutuskeskukseen. Etenkin Helsingissä tämä aiheutti kovan asuntopulan. Nykyisin Helsinki on Suomen suurin viipurilaiskaupunki.

Viipuri oli kuuluisa urheilustaan

Ennen sotia Viipurissa harrastettiin kymmeniä urheilumuotoja aktiivisissa urheiluseuroissa, jotka niittivät myös kansainvälistä mainetta. Erityisesti menestystä tuli voimistelussa, painissa, nyrkkeilyssä, yleisurheilussa sekä jalka- ja jääpallossa. Viipurilaiset olivat myös ahkeria urheilukisoissa kävijöitä ja arvostettuja urheilukisojen järjestäjinä. Helsingissä Karjalaisilla kesäjuhlilla Viipurin menestyskäs urheilu-ura esittäytyy Viipurin Urheilu-näyttelyssä,

Viipurin ensimmäisiä urheilukilpailuja lienevät olleet ravit, joita järjestettiin ainakin vuodesta 1854 lähtien. Ensimmäiset merkittävät purjehduskilpailut järjestettiin kesällä 1860. Luistelu oli ehdottomasti yksi suosituimmista lajeista, jonka vuoksi luistinarataa ylläpitämään perustettiin Viipurin Luistinaratayhdistys talvella 1874. Lisäksi 1880-luvun viipurilaiset harrastivat uintia, hiihtoa, pyöräilyä, soutua, tennistä ja voimistelua. Läheiset yhteydet Pietariin edesauttoivat uusien virtausten leviämistä Viipuriin. Vuosisadan vaihteen tienoilla viipurilaiset kuuluivatkin maamme kärkeen sen ajan tärkeimmissä lajeissa, jotka olivat paini, voimistelu, yleisurheilu, pyöräily ja hiihto.

Viipurilaisia olympiavoittajia olivat keihäänheittäjä Julius Saaristo (1912), painijat "maailman Eemeli" Eemil Väre (1912, 1920) ja "paini-insinööri" Oskar Friman (1920, 1924), voimistelija Ale Saarvala (1936) rekillä ja nyrkkeilijä Sten Suvio (1936). Hopeamitalin saivat painijat Heikki Kähkönen ja Taavi Tamminen (1920), Aleksanteri Toivola (1924) sekä keihäänheittäjä Julius Saaristo (1912). Pronssimitaliin ylsivät painija Alpo Asikainen (1912) ja voimistelija Einari Teräsvirta (1932).

Sakkola -museo -hankkeen postiosoite on:

**SAKKOLA-MUSEO/
SAKKOLA-SÄÄTIÖ**

PL 15

37500 Lempäälä

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on edelleen saatavana, samoin kirja Sakkolan kylät tuvasta tupaan.

Kirjoja voi hankkia Osuuspankin konttorista Lempäälässä.

Kirjoja myyvät myös Eino Kuisma, Punkalaidun, sekä Lempäälässä Anneli Kuisma ja Aaro Viskari. Anneli Kuisma hoitaa postitettavat tilaukset, puh. 03- 3748 410

Sakkolan historia II maksaa 70 markkaa ja Sakkolan kylät tuvasta tupaan 110 markkaa. Postilähetyksistä peritään lisäksi lähetyskulut.

**HANKKIKAA NYT PITÄJÄTEOKSIA
- VAIKKAPA LAHJAKSI!**

SAKKOLAN PITÄJÄ- JUHLAN VIDEO

Saatavissa nyt myös 50 minuutin mittainen pitäjäjuhlavideo kesän 1997 juhlista Sakkolassa. Tilaa värikäs dokumentti historiallisista juhlallisuuksista Karjalan kotikunnulta hintaan 150 markkaa.

TILAUKSET:

Ilpo Kuparinen puh. 03- 3738 195, 254 0640 tai 0400 307 550

Videota voi myös noutaa Crane Video Oy:n toimipisteestä Tampereen Näsilinnankatu 28

tai Vesilahdesta Kuparisen kotoa Rautialantie 525.

Tilauksia otetaan vastaan myös Sakkola-Säätiössä.

PITO-KALAASI KY

Pitopalvelu Aila ja Kati Heikkilä, Tampere

Puh. 03-343 3902, 03-266 2002, 0400 548 526

Putkiliike P. Nuora Ky

37560 KULJU

Puh. 367 6100

*TILAA SINÄKIN
OMA
SUVANNON SEUTU*

♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦
*Seuraava lehti
ilmestyy
toukokuussa.*

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön
kotiseutulehti

Ilmestyy vuonna 2000 8 kertaa

Tilaushinta

100 mk/vuosikerta

Ilmoitushinnat

1 mk palstamillimetri (+alv 22%)

Toimituksen konttori ja osoite

Rautasema, 37550 Lempäälä

Puhelin (03) 374 8448 iltaisin

Pankki

TSOP, 37500 Lempäälä

Tilinumero 522803-211955

Vastaava toimittaja

Marjo Ristilä-Toikka

Toimituskunta

Esko Kallonen

Eero Koppanen

Ritva Koski

Juha Kuisma

Hannu Paukku